

elektronische mogelijkheden gebruik maken, zeker als de overheid helpt om de kosten van het gebruik van de infrastructuur zeer laag te houden.

Investerings in apparatuur moeten vanzelfsprekend gepaard gaan met even grote inspanningen in het onderwijs. Laten we het volgende doen:

1. Het huidige onderwijssysteem leidt op voor de arbeidsmarkt van de jaren '60. De onderwijsmethode en de inhoud van het onderwijs moeten daarom echt aansluiten op de wereld van de leerlingen (de generatie die interactief audiovisueel opgroeit) en op de arbeidsmarkt van de toekomst. Al aan het eind van de basisschool moeten leerlingen kunnen typen en weten wat een tekstverwerker is, wat spreadsheets kunnen betekenen, en hoe je informatie opzoekt via netwerken en computertechnologie. Natuurlijk wordt het onderwijs aantrekkelijker en efficiënter als bepaalde (onderdelen van) vakken gedoceerd worden met behulp van video, CD-ROM en de elektronische snelweg. Dat hoeft niet noodzakelijk duurder te zijn dan met behulp van boeken. Het voordeel is dat CD-ROM of de elektronische snelweg interessante interactieve mogelijkheden bieden.

Het aantal apparaten op scholen moet dus omhoog (nu is er gemiddeld 1 computer op 30 leerlingen) en docenten moeten er ook echt mee kunnen werken. Nog meer dan nu moet er educatieve software worden gemaakt. Wellicht kunnen scholen personen aantrekken van maximaal 25 jaar, die gedurende een schooljaar docenten en leerlingen begeleiden in het computergebruik (lesbevoegdheid lijkt me niet noodzakelijk, wel een korte test van de computervaardigheden).

Net zo goed als bedrijven hun doel en organisatie herdefiniëren op basis van de beschikbare technologie (*Reengineering the company*) zou het onderwijs dat moeten doen. Het onderwijs zou een kwaliteitsverbetering wel kunnen gebruiken.

2. Maar ook degenen die niet meer op school zitten, zullen behoefte hebben aan opleidingen. Het boeiende is dat de computer zelf een grote bijdrage kan leveren aan de opleiding. Toen V&D en Dixons in 1984 de Micro Computerclub Nederland (MCN) introduceerden liet ik daarvoor direct software maken die de gebruiker vanaf het begin leerde om met de computer om te gaan. Iets dergelijks zou door de overheid gestimuleerd kunnen worden. Er zijn vele talentvolle ontwerpers en programmeurs die, samen met onderwijskundigen, zulke software kunnen maken voor mensen van uiteenlopende leeftijden, met een verschillende achtergrond en op verschillende niveaus. Een investering van 20 miljoen gulden is genoeg om een compleet pakket met vele modules te maken dat gratis ter beschikking wordt gesteld aan iedereen die het wil gebruiken of exploiteren. Rondom dit pakket kunnen allerlei cursussen georganiseerd worden zodat niemand voor onoverkomelijke drempels komt te staan. Elke vorm van begeleiding is denkbaar, van klassikale lessen tot individueel onderwijs, en elke groep, van jong tot oud en van autochtoon tot allochtoon, kan meedoen. Als men maar gepushed wordt om zo snel mogelijk zelfstandig met de apparatuur om te gaan. Het opleidingspakket moet tegen lage kosten aan de cursisten aangeboden worden.

3. Vanzelfsprekend kan dit opleidingsplan ook goed gebruik maken van de mogelijkheden van de elektronische snelweg. (Ik vind het altijd grappig om te zien dat bedrijven weinig gebruik maken van de producten die ze zelf bieden. Zo ervaar ik de laatste tijd dat het GSM-net van PTT Telecom veel meer storing geeft dan in het begin. Als ik klachten indien

over het wegvallen van gesprekken op bepaalde plekken -zoals wekenlang het geval was bij de Rai in Amsterdam- dan hoor ik niets. Tegelijkertijd ontvang ik van dezelfde organisatie reclame voor de boodschappenfaciliteit die GSM biedt. Op het display van de telefoon kan namelijk een boodschap worden overgebracht. Zou het niet handig zijn als die mogelijkheid door de PTT zelf werd gebruikt om mij te laten weten dat de klacht is ontvangen en wat de oplossing is). Zo wordt ook ervaring opgedaan met de elektronische snelweg als plek om mensen op te leiden, ervaring die later weer wereldwijd verkocht kan worden.

4. Bedrijven en overheid kunnen ook interne opleidingsprogramma's opstellen en gebruik maken van het opleidingspakket. Vakbonden en werkgeversorganisaties kunnen een belangrijke rol bij spelen bij de implementatie van een en ander.

Doen!

Het interessante van deze aanpak is dat het aansluit bij het programma van iedere politieke partij. De PvdA moet zich aangesproken voelen door de spreiding van kennis, inkomen en macht die het gevolg is van dit plan. Mensen met lagere inkomens en werkelozen worden nadrukkelijk bij het plan betrokken. Daarnaast is het een stimulans voor de werkgelegenheid en heeft het positieve gevolgen voor het milieu. De Engelse Labour-partij heeft door haar deal met de Engelse PTT al laten zien hoe dit soort ontwikkelingen in beleid kunnen worden geïntegreerd. En de PvdA is nu al op een goede manier met Internet bezig om uit te vinden wat een politieke partij aan zo'n nieuw medium kan hebben.

Het CDA kan met dezelfde argumenten aan de slag. Bovendien leidt een slim gebruik van de elektronische snelweg tot een vermindering van reistijd van en naar het werk en dus tot een grotere hoeveelheid tijd thuis. Tijd en plaats van arbeid worden flexibeler en werk kan dus beter aangepast worden aan het ritme van het gezin. En wist u trouwens dat juist in en rondom de boerderij de computer steeds belangrijker is bij de gewone bedrijfsvoering!

De VVD zal gecharmeerd zijn van de positieve impuls voor het bedrijfsleven en de Nederlandse economie. Binnen die partij is een aantal personen al hard bezig om het belang van de elektronische snelweg voor Nederland uit te leggen aan de rest.

D66 zal zich aangesproken voelen door de mogelijkheden voor staatkundige vernieuwing die de elektronische snelweg biedt. De aanhang van D66 beschikt trouwens het meest van alle partijen over PC's.

Groen Links kan het plan gebruiken in haar pleidooien voor een beter beheer van het milieu. Bovendien sluit het goed aan bij de standpunten van het grootste deel van het electoraat van deze partij; personen onder de 30 jaar.

De kleine christelijke partijen kunnen met het plan modern uit de hoek komen en de vele bejaardenpartijen die we inmiddels hebben, kunnen hierin mogelijkheden zien om ouderen meer bij de samenleving te betrekken, terwijl het ook handig kan zijn voor de interne communicatie in en tussen al die ouderenpartijen.

De regering tenslotte, kan ook goed met het Digi Deltaplan uit de voeten. Teveel houdt het kabinet, dat in principe de zwaarste verantwoordelijkheid heeft om Nederland de 21e eeuw in te loodsen, zich bezig met de problemen uit het verleden (en te vaak komt het met oplossingen die nog op dat verleden gericht zijn). De politieke discussie is naar mijn smaak te weinig gericht op de toekomst van Nederland. Met dit plan staat de toekomst echt op